

ئىجاد كر به وى ته رزى

ژ بو پروزا كه نرى

ئەو دزانىت حىكمه تا ره مزى

ژ حالى دى خه بهر دهم

ئەو هل ئىظهار كر عالم

ئاخر ئىجاد كر ئادهم

ئادهم ئىنا وجودى

فهرمان كر مه له كىت شهوودى

بو ئادهمى هه رنه سجوودى

ئەوان بهيست ئەو خه بهر

كەس ژ ئەمرى نه چوو دهر

ئىللا ئىلىسى بهد نه ظهه

فهرمان كر شاهى وه دوود

دگهل ئىلىسى مهردوود

ته بوچى نه بر سجوود

حوجەت ئىنا له عىنى

ئەز چىترم ب يه قىنى

ئەز نارىمه ئەو (طين)ى

ئەوه دكهت قال و قىلا

فايده نه دا ده لىلا

ئەو گه رىابوو ژ زه لىلا

ئىلىس كه فته زىلله تى

كر دو عايا موهله تى

حه تا رۆژا قىامه تى

خودى ئەو نه كر مه حرووم

گۆت مه نظه ر به ظه لووم

حه تا رۆژا وه ختى مه علووم

حال كو گه رىا سه رنگون

ظاهر بوو سرا مه كنون

هه ر كافر بوو ئەو مه لعوون

مه لعوون مجد بوو ل كارى

سووند خوار به عىزه تا بارى

ئەزدى ئىنسانا كىشمه نارى

دى وان كىشمه غه رىقى

دى روينمه سه ر طه رىقى

هه مى ره نگان دى به مه حه رىقى

خطاب كر ره بى عىزه تى

دگهل موسته حه قى له عنه تى

ئەز دى ل وان كەم رەحمەتتى
 * * *
 ئەگەر بىكەن زىللەتتى
 ھىندى بىكەن تەوہتتتى
 ھەر دى لى كەم مەغفىرەتتى
 * * *
 ھەر كەسى عەبدى من بىت
 ژىرى قوبىتتى من بىت
 دى ژ حىلا تە ئىمن بىت
 * * *
 ھەر كەسى كو سەر كەش بىت
 شوبى تە دى روورەش بىت
 حەقى وى دى ئاتەش بىت
 * * *
 ئەو مەلەونى بەد (أفعال)
 بى ئەدەبى بى خىصال
 ئەو چەند درىژ كر مەقال
 * * *
 درىژ كر دگەل شاھى مەجىد
 ئەو ئبلىسى وەى مەردىد
 ژ شەرىكان ماى وەحىد
 * * *
 بەسە بە بى وەحدەتتى
 بوو بە موسىئە حەقى لەئەتتى
 ئەو گەرىابوو سەرى مەعصىبەتتى

* * *
 ئبلىس كو نەبوو قانع
 ژ ئەمرى خودى بوو مانع
 لەئەت لى كر شاھى صانع
 * * *
 ئەو بوو ب مەنعا عەجوول
 فەرمان نەكر ئەو قەبوول
 ژ مەرتەبى گەرىا عەزوول
 * * *
 شەپتانى نەبر سجوود
 فەرمان كر شاھى وەدوود
 خارج بىە يا مەردوود
 * * *
 خارج بىە ژ جەننەتتى
 ژ عەسمانى ژ رەفەتتى
 ئەف رەنگە مەرجەئى ئايەتتى
 * * *
 لازمە ل سەر عەبىدا
 قەبوول بىكەن ئەمرى سەبىدا
 دا نەبن ژ زومرەيا مەردىدا
 * * *
 ئەز لەو دكەم قى قىصصەتتى
 ھەر كەسى گۆھ بەدەتتى
 بو خو بگرىت عىبەتتى
 * * *

نهفسا (أمارة بالسوء)
 هندی موهلهت بدهن ل دوو
 تهوبه ناکهت زوو به زوو
 * * *
 زووبه رابه ژ فئی نهومی
 ژ نهفسا خو بکه لهومی
 ژ خالقی بکه شهرمی
 * * *
 ژ خالقی به تنی
 بترسه ژ مرنی
 تهرک بکه فئی دنی
 * * *
 تهرک بکه دونیائی
 بترسه ژ لیقائی
 بهری خو بده فهنائی
 * * *
 تو بهس ببه مهغرووره
 سهفهره ته زور دووره
 مهنزلا ته قهبری کووره
 * * *
 مهنزلا ته قهبری تنگه
 تو بزانه نهو چی رهنگه
 بی هوار و بی دهنگه
 * * *
 بی دهنگ و بی هواره

چارکنار لی دیواره
 تهژی دوپیشک و ماره
 * * *
 گاغا تهمام فهشاری
 دی هیته سهری هشیاری
 دی نازل بن قاصدیت باری
 * * *
 گاغا تینه شهودی
 دی راکهن حالی قعودی
 سوئالی دی کهن ژ مهقصودی
 * * *
 چ مهقصودی نهو دی قهصد کهن
 سوئالا خالقی نهجهد کهن
 ههم پرسا نهبییی نهحمهه کهن
 * * *
 نهگهر جهواب نهبیت سهدیده
 گورزا وان بیتم هه دیده
 قلبی دی که ته قه دیده
 * * *
 گورزا وان زور کوپاره
 گهر ل چیای بدهن یهک جاره
 دی که تن توز و غوپاره
 * * *
 نهو دی مینیت ب وی عهیشی
 قهت نایینیت چ خوشی

ژ فیراشا ئاتەشی

چ ئاتەش و هەم گوری

مەلەک دئی ل قەبری خوری

حەتا تەنیشت تیک دپەری

ئەو مەیتى وەى بى مەفەر

تاقت ناکەت بیدەر

دئی ل نک مینیت کوری کەر

ناقت و ان بيم به تەفسیر

بیتک مونکەرە و بیتک نەکیر

یان موبەشەر و هەم بەشیر

جوملەیی و ان چار ئسمن

موسەمایى و ان دو جسمن

تیکدا ئەموات دو قسمن

ئەو مەلەکیت ساحیب کەرب

گاڤا ل مەیتى ددەن ضەرب

هەوار دئی چنە مەشرق و مەغرەب

دئی گولئى بیت دەنگئى وانا

خەلقئى عەرد و عەسمانا

ب غەیری جن و ئینسانا

گەر ل گوھئى و ان بەدەت

دئی بیتە ترس و هەیبەت

ئیمان دئی بیت بئى میننەت

گاڤا مەلەک لئى دخوری

کافر دئی ل جەوابئى حەیبىرى

دئی بیت هاها لا ادرى

ئەگەر جەواب سەدبید بیت

ئەزمان دئی لئى فەصیح بیت

حالی وى دئی مەلیح بیت

جەوابا دروست دئی ئەو بى

بیتئى «اللە ربى

ومحمد نبى

والاسلام دینى

والقرآن امامى

والکعبة قبلتى

والمؤمنون إخوانى

والمؤمنات أخواتى

وابراهيم الخليل أبى»

گاڤا تەمام بوو جەواب

ژ غەیبى دئی هیت خیطاب

عهبدی من گۆت یا سهواب

عهبدی من گۆت یا حهقی

بو رابیخن فیراش و ئیسته برهقی

دگهل سوندوس و بال بهقی

ژ (یومنا) تالع و فهلهکا

(خطاب) دی هیئت بو مهلهکا

بو عهبدی من فهکهن کولهکا

کولهکا فهکهن د جهننه تی

خۆش بیت بینا رحمه تی

دا نه بینیت زهحمه تی

پاش کو بریا نهو مهقال

له بو عهبدی خۆش بوو حال

نهو دی که تن قه صدا مال

دی بینه وی مهلهکه

عهبدو توقهت وهنهکه

قهستا مالا خو نهکه

قهبری ته دی بیت ئاڤا

میقداری دیتنا چاڤا

بنقه وهک بووک و زاقا

ئهف نهظم نهظما جهدید

شوبهه تی وهعد و وهعید

ئیقتیدا ب کهلامی مهجید

ئهگهر عهیهک تیتدا بی

کهسێ یار و برا بی

(ذکر) نهکهت ب خرابی

ئهگهر چه ندیش خراب بی

حهقی ئهوی عیتاب بی

تو بییژه سهواب بی

نهظم چه ندا سهقیم بی

ناظر ئهگهر ههلیم بی

دی ژ طه عنی سهلیم بی

نهظم ئهگهر ب رهواج بی

نهظهر ئهگهر ب لهجاج بی

بین شک نهو دی حهراج بی

ژ ههجره تی ددهم خه بهر

سالاجاری بوو قه دهر

رابری بوو له فزا عه مفر

ژ لوظف و ئیکراما سه ییدا
نازا بکهی ژ قهیدا^(۱)

ئومید ههیه عهبدی غه ریب
هیشیکاره به ندی غه ریب
بۆ زهحمه تا ره بیی قه ریب

ناقی دی کهم به ئیعلام
ب بهیان و ههم که لام
عهبدی موصاف به (السلام)

ئه گهر بیثیت سائل
ئهف ئیسمه نابیت کامل
قهیدا وی نابیت دا خل

(مدفوعه) ئه و مه سئل
قهیدا وی نابیت داخل
به حوکمی مه جازئ مورسه ل

ئه و خالیدی زبیری
هیشی دکهت ژ باری
نازا بکهی ژ ناری

خالدی مه ب طه ریهت
زبیری مه ب عه شیرهت

جاری بوویون چند سنوون

ژ هیجرهتی رابری بوون

(حاء) و (راء) و (غهین) و (نوون)*

ره بی تو بیی غافری

نازا بکهی شاعری

ژ عه زابا ناگری

ره بی تو بیی راحمی

خه لاس بکهی ناظمی

رؤژا (أخذ) ا ظالمی

به حه قی سورده تا قافی

ههم سه به بی قی ئیضافی

مه خه لاس بکهی ژ خه وفی

ره بی تو شایی مه تینی

مه خه لاس بکهی ژ له عینی

وه قتی کو ناقی تینی

وه قتی نه زع و سه که راتی

ره بی تو بدهی راحه تی

مه خه لاس بکه ژ زهحمه تی

ئومید هه ره ههیه عه بدها

بارزانی مه ب مهسکه ن و قه ریه ت

ره بی ئازا بکه ی عه بدی طال ح

عه فو بکه ی موریدی صالح

ب حورمه تی (النبي محمد الفاتح).

* سالا ١٢٥٨ مشهختی (١٨٤٢) ز سالا فه هاندنا فی به یته یه .

* عبدالسلام، کو ناغی شاعری یه، و نهف (عبدالسلام) مه کورئ مهلا (عبدالله) بارزانی یه،

باپیروی مهلا مصطفی بارزانی یه نهمره، و ل دۆریت سالا ١٨٨٦ ز چوویه بهر دلوفانییا خودی.

(١) خودانی دهستنیسن دبیژیت نهف به یته یا کیمه .

* ژ دهستنیسا صالح محمود زبیر بارزانی هاتیه وهرگرتن. و ههژی یه بیژین نهف به یته د پهرتووکا

(بارزان وحرکة الوعي القومي الكردي) دا به لاف بوویه.

بهیتا بارزان

بنیا ئاکری یا پانه
هاتن رۆم و شورانه
تابویر تابویر خشیانه
قۆل و قۆل راوهستیانه
چار ئالا گرت بارزانه
بهری توپا دا بارزانه
بارزان ب برج و ئه یوانه
پیش مقابل راوهستانه

مرید دکهن پیکۆلیتوۆ
قه بویل ناکهن قی رۆمیتوۆ
چیا یی شرنی ل پشتیتوۆ
قه بویل ناکهن قی زولمیتوۆ

چیا یی شرنی یی سپی یه
مرید دکهن له شکری یه

یی ئاکره یی چ کره یه
نیقا شه قی یی رابیه
ل بارزان یه یا بیه
شکایه ت ژ شیخی کره یه
سه د میریت دهفته ر کره یه
دهما کاغه ز هناریه
دهعوا گرتنا شیخی یه

(نصرالله) دیتته مامیتوۆ
دی تو هه ره موپسلیتوۆ
بکیشه تیرکا تیلیتوۆ
بیت فه رمانا بارزانیتوۆ

سه ری ئاکری یا ب به ره
عه سکه ر ل سته مبولی هاته ده ره
وه ی (نصرالله) خوش نه فه ره
ئوسمان ئاغا سه ره سه کهره

قه‌بوئل ناکهن فان رۆمی یه

گه‌لیی بالندا یی ته‌نگه

فان سوزه‌نییا^(۱) فه‌دان ده‌نگه

شه‌ری رۆمییا و مریدیت شه‌نگه

هه‌وارا دویره و دره‌نگه

گه‌لیی بالندا یی کویره

فان سوزه‌نییا لویره لویره

هه‌وارا شیخی یا دویره

شکه‌فتا به‌ری و خه‌له‌ک پانه

هه‌رکییا گرت و چار ده‌ورانه

وان کوشت فه‌ق (عبدالرحمن)ه

شکه‌فتا به‌ری خه‌له‌ک هسکه

هه‌رکییا گرت به‌ر و پشته

فه‌ق (عبدالرحمن) تیدا کوشته

شیخ ده‌رکه‌فت ل ته‌کیا ییوؤ

نی وی قورئان ل کوشیوؤ

جاره‌کی چوونک رۆمیوؤ

ده‌سته‌کی کره لویلییوؤ

ئه‌ز ناکه‌م شه‌ری رۆمیوؤ

رۆمی شیخ قه‌بوئل نه‌کره

ده‌عوا گرتنا شیخی یه

چه‌نگه‌ک ئاخی هه‌لگرتیبه

ل کۆما رۆمی بژانندیه

رۆمی ل ره‌خا به‌لاش بییه

شیخ زفری هاته‌ماله

بو مریدا دیتت ئه‌ف حاله

هوین نه‌که‌ن چ هزر و ماله

خوتبا خو‌بکه‌ن ته‌مامه

پاشی خو‌بهاقتینه‌ناقه

یا (الله) ب ئزنا خودیوؤ

هه‌وار ل شیخی بارزانیوؤ

خوتبا خو‌کرو ته‌مامه

سلافا ملا فه‌دائه

بی برینا مریداغه

خۆل ناف کۆما رۆمی دائه

بیه‌ف شه‌ر و بی لی‌کدانه

بی قیرین و ئاخ‌زه‌مانه

بی شه‌ری باب و کورانه

چیپی (محمد)ی بابانه

خودانی دوازه‌کورانه

ئه‌وی کوشتی بو‌قیفانه

شکینا سههما مريدانه

* * *

هه ميا چيبي يه نومره

دهستكي خه نجه ري ب كه ميره

كوشن كر و بي مه فيره

* * *

ما چيبي حاجيكي شيرواني

يا چه كووچي ل سهر سندانى

نى توب حالى رومي دزاني

* * *

چيبي خوشه قيب ب جانه

نوي دببته مريدانه

سويه هي دورا توپانه

دى هوين بكولن خه نده كانه

وان خه نده كيت خو كولانه

سوزه نى بيت خو مسقال دانه

ب سه عه ته كى راوه ستانه

چاچي ل شه پى و توپا مانه

* * *

نه ف توپه چ دكه ر و دين

دهر يت توپا دزقربن

خه نده كا ل دهشتى دپه قيبن

* * *

نه ف توپه چ دكه ر و گيرن

توپا جوت جوت دهاقيرن

مريد خول بهر دهه لاقيرن

* * *

هه ميا چيبي سه ليم خانه

وى خه نجه ر گرت ب ددانه

نوي هه فدانه روميانه

چ حال بو روميانه مانه

* * *

هه ميا چيبي خوشه قى يه

سى روتا بي بهرزه بييه

حه ف خيشه ت فاللا كريبه

* * *

خوشه قى ل ويري دزقربته

پشكه كا پيشى دزه نيته

د كوما رومي دوه رينبته

* * *

مريدا رومي راكرن

تابوير تابوير ليكفه كرن

قوله قوله به لاف كرن

ل بنبيت تاكرى ناسى كرن

حه ف سه د ماويزه^(۲) ليكفه كرن

* * *

مريدا رومي هه لقانندن

تابوير تابوير ليك بژانندن

قوله قوله ليك بژانندن

ل بنبيت تاكرى عه لقانندن